

Motion till riksdagen 2009/10:So543

av Bertil Kjellberg och Jan-Evert Rådström (m)

Haveriutredningar vid självmord

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om haveriutredningar, t.ex. lex Bobby, vid självmord.

Motivering

Riksdagen har antagit ett nationellt program för självmordsprevention. Det omfattar en övergripande vision och nio strategier. Den övergripande visionen är att ingen bör hamna i så utsatt situation att den enda vägen ur den upplevs vara självmord. Ingen ska behöva ta sitt liv.

För att nå denna övergripande vision finns strategier som berör allt från kompetenshöjning av personal, medicinska och sociala insatser, stöd till frivilligorganisationer m.m. En av strategierna är att skapa en nationell funktion för händelseanalyser och gemensamma utredningar vid självmord. En annan är att samtliga självmord inom hälso- och sjukvården eller i anslutning därtill ska anmälas till Socialstyrelsen som regelbundet ska sammanställa och analysera inrapporterade självmordshändelser med resultatåterföring till vård- och omsorgsgivarna.

Detta är mycket tydliga besked från regeringens och riksdagens sida: Ingen ska behöva ta sitt liv.

Den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar. Suicid är den vanligaste dödsorsaken i åldersgruppen 15–24 år både bland män och bland kvinnor. Varje vecka väljer mellan två och tre unga människor att ta sitt liv. Det handlar om ungdomsåren – den tid i livet då allt är möjligt och mycket känns stort, nytt och spännande. Men samtidigt en tid då många upplever oro för vardagen och för framtiden. De flesta ungdomar tar sig igenom sin uppväxt utan större problem, men några upplever en så stor oro att de dämpar sin oro och ångest med droger eller genom olika självskadebeteenden. Andra väljer det yttersta medlet och går så långt att de tar sitt liv. Gemensamt för dessa är en sårbarhet

Fel! Okänt namn på

och en stor mottaglighet av livets motgångar. Sårbarheten kan bero på ärftlighet, men också på svåra upplevelser eller livssituationen.

Om en person som begått självmord har varit i kontakt med vården de senaste fyra veckorna före självmordet så ska man göra en kartläggning av vad som skett och vilka kontakter man haft. Det är bra. Men en sådan kartläggning bör alltid göras, det är inte tillräckligt att bara göra det då man har haft vårdkontakt.

När ett flygplan kraschar görs en haveriutredning. Tanken är att förhindra andra plan från att göra samma sak. När en människa "kraschar" görs ingenting systematiskt. Det borde ske. Riksdagen beslutade för ett par år sedan att införa lex Bobby, en form av social haveriutredning när ett barn blivit utsatt för brott och dödsats, där man utreder hur sociala myndigheter, skola, sjukvård och barnomsorg agerat – vad som har gjorts och inte gjorts, men kanske borde ha gjorts. Den är inte till för att jaga syndabockar utan för att man ska bli bättre på att förebygga, så att detta inte ska hända igen, för att hela samhället ska bli bättre på att se hur det kunde ha undvikits.

Vi anser därför att det också behövs en sorts samlad haveriutredning, t.ex. lex Bobby, vid varje suicid. Det är först när vi får kunskaper om vilka luckor som måste tätas och vilka fel som måste åtgärdas, som vi på allvar kan förhindra och hjälpa.

Stockholm den 1 oktober 2009

Bertil Kjellberg (m)

Jan-Evert Rådström (m)